

VPKB
VORMING

SCHOOLBEZOEK INTERACTIEF

LEERLIJN

Schoolbezoek grote groepen	2
Inleiding:	3
7 informatiepunten	3
1 Wat is protestantisme?	3
2 Maarten Luther	3
3 Zandpoortkerk I	3
4 Zandpoortkerk II	4
5 Johannes Calvijn	4
6 + 7 Protestants praktisch	4
Speurtocht-vragenblad LLN	5
TEKSTEN	9
1. Protestantisme algemeen.....	9
2. Luther.....	11
3. Calvijn	12
4. Zandpoortkerk.....	13
5. Protestantisme teksten.	14
Hebben protestanten sacramenten?	14
Doen protestanten ook hun plechtige communie?	14
Waarom hebben jullie geen crucifixen?	14
Hebben de protestanten dezelfde bijbel als de rooms-katholieken?	15
Waarom bidden protestanten niet tot Maria?	15
Wat zijn de regels van goed en kwaad in het protestantisme ?	15

INLEIDING:

In elke gemeente komen bijna wel scholen op bezoek. Deze scholen komen in het kader van de interlevensbeschouwelijke competenties. U hebt de kans om leerlingen in contact te brengen met het protestantisme en ze iets te laten proeven.

Vaak zijn het kleine groepen, een enkele keer zijn het grote groepen. Het kan hoe dan ook interessant zijn om na te denken om de leerlingen zelf te laten ontdekken in plaats van een monoloog te houden.

Hier ziet u een voorbeeld. ds. Stefan Gradl heeft dit voor de Zandpoortkerk uitgewerkt en stelt het graag beschikbaar. U mag hier vrij uit putten en bewerken. Het word document is op vraag beschikbaar.

Het materiaal is bedoeld voor Iln van de middelbare school rond 14 jaar ASO.

Start

1) Welkom in de kerk, korte inleiding (ooit in een protestantse kerk geweest...?)

2) De leerlingen worden in 2 groepen à 30-35 leerlingen verdeeld; de 1e groep gaat naar beneden, de 2e groep blijft in de kerk. Iedere leerling krijgt een vragenlijst. Er worden 6 groepen à 5-6 leerlingen gevormd. En boven én beneden zijn 7 informatiepunten die betrekking hebben op de vragenlijst. De leerlingen werken in een willekeurige volgorde de informatiepunten af. Als zij niet erin slagen om alle informatiepunten af te handelen, is dat niet erg.

3) Na ca. 35 minuten (tijdsplanning kan worden aangepast) komen de twee groepen weer in de kerk bij elkaar, de vragenlijst wordt verbeterd. Aanvullende vragen kunnen beantwoord worden.

7 INFORMATIEPUNTEN

De 7 informatiepunten bestaan uit:

Teksten zijn vooraf op grote papieren geplakt en voorzien van afbeeldingen

Uiteraard moet het kopje Zandpoortkerk vervangen worden door de eigen gemeente.

1 WAT IS PROTESTANTISME?

Kaart met verdeling van de wereldreligies; informatie over het protestantisme

op de vragenlijst: vragen te beantwoorden (de laatste vraag is om verder te denken, het antwoord is niet direct in de tekst te vinden)

2 MAARTEN LUTHER

Informatie over Maarten Luther

op de vragenlijst: puzzle (woordzoeker) m.b.t. de tekst

3 ZANDPOORTKERK I

Informatie over de geschiedenis van de ZPK

op de vragenlijst: stellingen met de vraag 'waar of onwaar'?

4 ZANDPOORTKERK II

Verskillende uitgaven van de Kandelaar

op de vragenlijst: vragen over het leven van de ZPK

5 JOHANNES CALVIJN

Informatie over Calvijn

op de vragenlijst: tekst met fouten die te vinden zijn

6 + 7 PROTESTANTS PRAKTISCH

Kleine stukken bv. over het aantal sacramenten, crucifixen etc., afkomstig van de website van de VPKB ('veelgestelde vragen', Dick Würste heeft de teksten ooit geschreven) op de vragenlijst: vragen

Eigenlijk werken de leerlingen zelfstandig. Belangrijk is alleen om open te staan voor vragen en de gang van zaken een beetje te coördineren.

Zandpoortkerk en protestants geloof

In de Zandpoortkerk zijn 6 verschillende plaatsen te vinden met informatie over de Zandpoortkerk en protestantse kerken in het algemeen. Op iedere plaats zijn er vragen te beantwoorden of taken te vervullen.

1 Wat zijn 'protestanten'?

a) Noem drie landen van verschillende continenten waar de meerderheid van de bevolking protestants is!

b) Hoeveel protestanten zijn er ongeveer op de hele wereld?

c) Wie bepaalt het beleid van de plaatselijke protestantse kerk?

d) Noem één kenmerk van protestantse kerken!

e) Om verder te denken: hebben protestanten een paus? Waarom (niet)?

2 Maarten Luther

In de volgende puzzle zijn 8 woorden te vinden die met Luther te maken hebben.

F	R	U	H	T	R	M	R	U	X	E
S	M	A	A	R	T	E	N	J	V	A
I	O	N	S	U	T	S	H	A	C	H
T	N	G	K	F	Z	K	U	T	E	E
A	N	S	U	R	U	I	F	H	U	G
R	I	T	V	E	R	L	C	B	O	L
G	K	C	U	I	J	B	E	L	B	O

3 Johannes Calvijn

In de volgende tekst staan 7 fouten. Welke zijn het?

Johannes Calvijn was Fransman en werd als Jean Calvin in Parijs geboren. Op de Parijse universiteit voltooide hij zijn basisopleiding, daarna studeerde hij theologie in Orléans en Bourges. Later werkte hij in Genève waar hij zijn belangrijkste werk schreef, de *Institutie van de christelijke religie*.

Calvijn vond dat alleen de predikanten (die theologie hadden gestudeerd) het beleid van de kerk moesten bepalen. De diakenen hadden de taak de gemeenteleden te helpen die in materiële nood waren.

Calvijn vond dat de christenen zelf moesten bepalen hoe zij zich zouden gedragen.

Calvijn overleed in Genève waar hij – met een korte onderbreking – 32 jaar had geleefd.

4 Protestants praktisch

a) Hoeveel sacramenten hebben protestanten en waarom?

b) Wat is het verschil tussen een katholieke en een protestantse bijbel?

c) Wat is er in plaats van de plechtige communie?

d) Wat is de positie van Maria in de protestantse kerk?

e) 'Goed en kwaad' is enerzijds makkelijk, anderzijds moeilijk. Waarom?

5 Zandpoortkerk, deel I

Waar of onwaar? Volgende uitspraken zijn juist... of niet.

De Zandpoortkerk werd in de 19e eeuw gesticht.	☐ waar	☐ onwaar
Belangrijk waren Nederlanders die in Mechelen kwamen wonen.	☐ waar	☐ onwaar
Het kerkgebouw werd 1931 in gebruik genomen.	☐ waar	☐ onwaar
De kerk heette eerst 'Gereformeerde Kerk van Mechelen'	☐ waar	☐ onwaar
Het orgel dateert uit het jaar 1932.	☐ waar	☐ onwaar
De Zandpoortkerk hoort bij de Federale Protestantse Kerk van België.	☐ waar	☐ onwaar

6 Zandpoortkerk, deel II

De Kandelaar is het kerkblad van de Zandpoortkerk. Vooral op de eerste en de laatste pagina's vind je informatie over de Zandpoortkerk.

a) Hoe vaak verschijnt 'De Kandelaar'? _____

b) Welke activiteiten zijn er? _____

c) Zijn er activiteiten voor kinderen? _____

d) In de collecte geven de gemeenteleden geld voor goede doelen. Schrijf drie doelen op waar geld voor wordt gegeven! _____

e) Hoe vaak wordt het avondmaal (=eucharistie) gevierd? _____

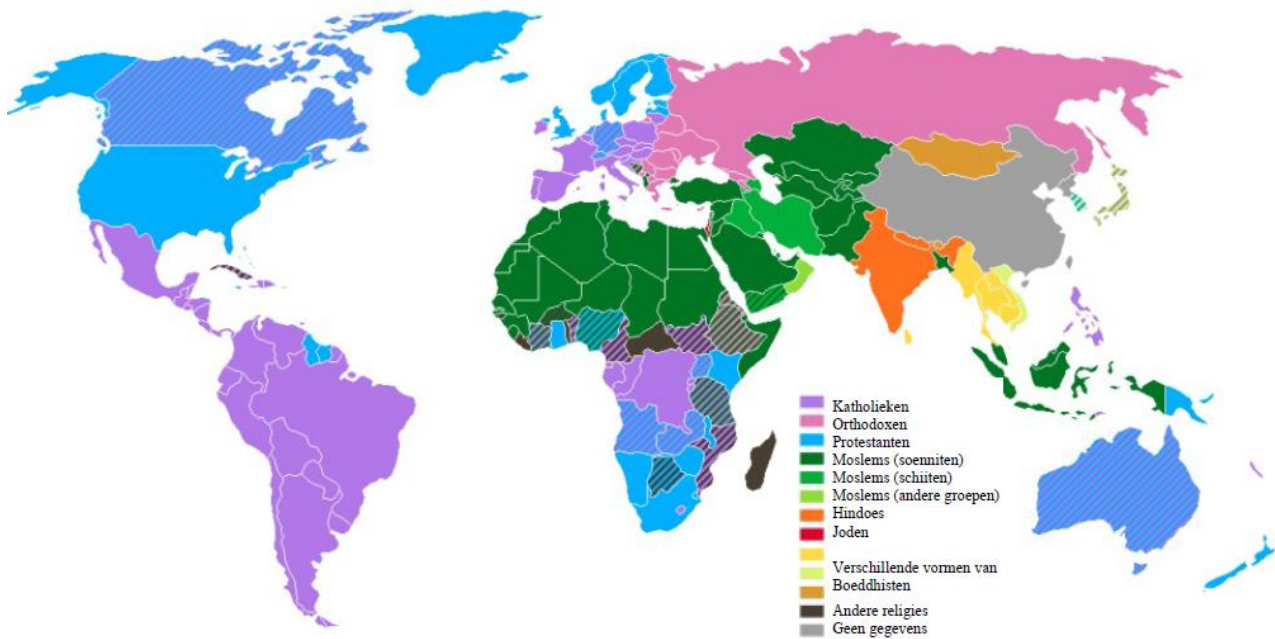

TEKSTEN

1. PROTESTANTISME ALGEMEEN

kaart ook in pdf beschikbaar

Verspreiding van de religies op de aarde

De kleur geeft de religie van de meerderheid van de bevolking aan.
Blauw staat voor protestanten.

Wat zijn protestanten?

De protestantse kerken vormen één van de drie grote stromingen van het christendom, naast de rooms-katholieke kerk en de oosters-orthodoxe kerken.

Protestanten zijn er bijna overal op de wereld. Precieze getallen ontbreken, maar naar schattingen zijn er wereldwijd tussen 500 en 800 miljoen mensen protestants (rond 1.2 miljard zijn rooms-katholiek). In verschillende landen is de meerderheid van de bevolking protestants, b. v. in de Scandinavische landen (IJsland, Noorwegen, Zweden, Finland en Denemarken). In andere landen zoals Nederland, Duitsland en Zwitserland leven ongeveer even veel protestanten als katholieken. Om historische redenen zijn er weinig protestanten b. v. in Italië, Polen, Frankrijk en België.

Waar komen protestanten vandaan?

De protestantse kerken gaan terug op een hervormingsbeweging in de 16e eeuw met het doel misstanden in de kerk te bestrijden. De twee belangrijkste personen waren Maarten Luther (1483-1546), hoogleraar theologie in Wittenberg (Duitsland) en de Fransman Johannes Calvijn (1509-1564), die in Genève werkzaam was en vooral invloed had op de kerkelijke situatie in Frankrijk, Nederland en West-Europa.

Het was nooit de bedoeling van Luther en Calvijn om een nieuwe kerk te stichten. Omdat echter de hervorming van de bestaande kerk mislukte, splitste zich de kerk in katholieken en protestanten.

Wat wilden Luther, Calvijn en de andere protestanten bereiken?

De voorstanders van de hervorming hadden vooral één doel: God in kerk en geloof weer centraal stellen. Dat betekende dat de bijbel (die men opvatte als het woord van God) het hoogste gezag had, niet het menselijke woord van de paus of de bisschoppen. En bij de vraag hoe een mens in de hemel komt, benadrukte men sterk Gods genade (je kunt ook zeggen: Gods liefde) in plaats van het menselijke handelen.

Wat zijn kenmerken van protestantse kerken?

Er zijn er vooral drie:

- De *bijbel* staat centraal. Hij heeft het hoogste gezag binnen de kerk en is de richtsnoer voor het leven van de enkeling en van de kerk.
- Het individuele karakter van het *geloof* wordt benadrukt: Er is vrijheid om zélf te bepalen wat je gelooft en wat je goed acht.
- De kerk is *democratisch*: Het beleid van de plaatselijke kerk wordt bepaald door een kerkenraad die door die leden van de kerk zelf is gekozen. Op landelijk niveau is in België de synode het hoogste orgaan; hij bestaat uit afgevaardigden van de plaatselijke kerken.

2. LUTHER

Gratis. Daar draait alles om. Met het woord 'gratis' kun je het centrum van Luthers theologie aanduiden.

Maarten Luther wordt op 10 november 1483 in Eisleben (in Oost-Duitsland) geboren. In 1501 begint hij zijn studie in Erfurt. Zijn vader heeft grootse plannen: Maarten moet rechten studeren. Misschien zal hij later carrière maken als hoge ambtenaar bij de een of andere vorst ...

In 1505 sluit Maarten Luther zijn basisstudie af en schrijft zich in voor rechten, maar het zal maar een paar weken duren. Op de terugreis van een bezoek bij zijn ouders komt hij naast een dorp bij Erfurt in een hevig onweer terecht. Een bliksem slaat naast hem in. Hij is bang, echt doodsbang. En hij legt een gelofte af: 'Help, Heilige Anna! Dan word ik monnik.' Tegen de wil van zijn vader in wordt Luther monnik.

Voor ons lijkt dat allemaal een beetje overdreven: een paar bliksems en een beetje gedonder - daar word je toch geen monnik van? Luther heeft echter een emotie die heel typisch is voor zijn tijd: angst. De mensen toen zijn vol ervan. De mensen zijn bang voor de dood. De levensverwachting toen was heel laag. Bang zijn de mensen ook voor wat ná de dood komt. God begrijpen de mensen toen vooral als strenge rechter. Hij zal de zondaren straffen en ze naar de hel sturen.

Tegen deze angst reikt de middeleeuwse kerk hulpmiddelen aan. Je kunt boete doen voor je zonden. Je kunt goede werken doen en daardoor verdiensten bij God verwer-ven. Je kunt op pelgrimage gaan. Je kunt geld geven aan de priester die ermee een mis voor je doet. Je kunt ook een aflaat kopen die de tijd verkort die je in het vage-vuur zult doorbrengen. Of je kunt je hele leven aan God wijden en monnik worden.

De angst blijft echter bestaan. Bij veel mensen van toen en ook bij de monnik Maarten Luther. 'Hoe krijg ik een genadige God?' vraagt hij zich voortdurend af. Hoe ontkom ik als zondige mens aan het vernietigende oordeel van de gestrenge rechter? Luther doet zijn best. Hij bidt veel, hij vast veel, hij geselt zich als een vorm van boete. Maar de angst blijft.

Luther is inmiddels hoogleraar theologie, als hij een antwoord vindt op de vraag naar de genadige God. Luther vindt zijn antwoord in de Bijbel: God is eigenlijk niet zozeer een strenge rechter, maar een liefhebbende vader. God vergeeft ons en aanvaardt ons zoals we zijn. conclusie daarvan: **ANGST IS OVERBODIG.**

3. CALVIJN

Johannes Calvijn – of in het Frans: Jean Cauvin – werd op 10 juli 1509 geboren te Noyon (Noord-Frankrijk). Oorspronkelijk bestemd voor het priesterschap, kreeg hij een goede scholing. Aan de universiteit van Parijs voltooide hij de basisopleiding. Toen kreeg zijn vader een conflict met de kerk; hij besloot dat zijn zoon advocaat moest worden in plaats van priester. Daarom ging Jean rechten studeren in Orléans en in Bourges.

Eind 1534 vestigde Calvijn zich te Bazel in Zwitserland, in die tijd een beroemde universiteitsstad. Een paar jaar eerder was de stad overgegaan tot de protestantse reformatie. Calvijn schreef er in 1535 de eerste versie van zijn *Institutie van de christelijke religie*. Het was een samenvatting van het protestantse geloof en is het belangrijkste werk van Calvijn.

Vanaf 1536 – met een korte onderbreking – tot het einde van zijn leven werkte Calvijn als predikant in Genève (vandaag Zwitserland, toen was het een onafhankelijke staat). Voor Calvijn waren twee dingen bijzonder belangrijk:

- 1) De kerk moet democratisch zijn. Dat betekent dat naast de predikant de *kerken-raad* (die bestaat uit mensen die door de gemeente gekozen worden) een belangrijke functie heeft. De *diakenen* helpen de gemeenteleden die in materiële nood zijn.
- 2) De christenen moeten zich op een wijze gedragen die bij het christelijk geloof past. Dus bv. maar matig alcohol drinken!

In Genève leefde en werkte Calvijn tot zijn dood op 27 mei 1564

Zo groeide het...

Aan het eind van de twintiger jaren zakten verscheidene Nederlandse, Gereformeerde gezinnen af naar Mechelen. Zo ook de heer C.Zwaan uit Enkhuizen, welke er brood in zag om in Mechelen een zaak in tuinzaden, genaamd "N.V. Hollandsche Zaadhandel" te openen. In juli 1926 arriveerde hij met vrouw en kroost (7 kinderen) en betrok het pand in de Bruul waar ook zijn zaak het jaar tevoren geopend was.

Al gauw werden veertiendaagse kerkdiensten cq. bijbelbesprekingen gehouden bij de families Zwaan en Stadeler. De heer Stadeler, een Belg, had zich in mei 1911 met een aantal medeleden aan de gemeente van de Keizerstraat, de Protestantse Kerk van België in de Keizerstraat onttrokken. Aan het eind van de twintiger jaren werd er elke zondag kerk gehouden voor een veertigtal zielen. Dit had dan plaats in het bureau achter de zaadhandel.

Een eigen kerkgebouw.

Met het oog op een eventueel eigen kerkgebouw werd op 16 juli 1929 de vzw "Thomas Van Thielt" opgericht en werden de bouwplannen serieus aangepakt. Architect Willie Pijl uit Wijnegem zag kans om binnen het raam van een beperkt budget een stemmig kerkgebouwtje te ontwerpen. Niet lang na de eerste steenlegging van 27 juli 1931 werd op 4 januari 1932 de Gereformeerde Kerk plechtig in gebruik genomen en dit in aanwezigheid van vele genodigden uit België en Nederland.

In de benedenruimte van het kerkgebouw werd een "School met den Bijbel" begonnen totdat in september 1937 de leerlingen in een nieuw, eigen schoolgebouw konden worden ondergebracht, te weten de "Gustaaf Adolfschool".

In 1999 werd het kerkinterieur nogmaals aangepast aan de hedendaagse noden: een professionele geluidsinstallatie, aangepaste verlichting en last but not least een "nieuw" pijporgel. Het orgel werd gebouwd door J.Vierdag uit Enschede en heeft 4 registers (8'-4'-2'-1') . Het werd tweedehands aangeschaft bij een kerk in Nederland.

De instituering

De gemeente werd geïnstitueerd op 01.01.1938 als Gereformeerde Kerk van Mechelen, waar zij eerder een deelgemeente was van de Gereformeerde Kerk van Antwerpen. Staatserkenning bij Koninklijk Besluit volgde in 1975. Sinds 01.01.1979 maakt zij deel uit van de Verenigde Protestantse Kerk in België (V.P.K.B.) . Haar kerkgebouw bevindt zich op de Zandpoortvest 27 te Mechelen.

5. PROTESTANTISME TEKSTEN.

sommige vragen kunnen ook als stellingen spel gebruikt worden.

HEBBEN PROTESTANTEN SACRAMENTEN?

De protestantse kerken hebben slechts twee sacramenten: de doop en het avondmaal (katholieken zeggen ook: eucharistie). Alleen die twee hebben een bijbelse basis.

In de evangeliën geeft Jezus nadrukkelijk aan de leerlingen de opdracht om 'te dopen' in zijn naam en om 'brood en wijn' tot zijn gedachtenis te gebruiken.

Een even duidelijke opdracht door Jezus om in zijn naam de biecht af te nemen, dopelingen te confirmeren, zieken te zalven, het huwelijk in te zegening en priesters te wijden hebben de meeste protestantse kerken niet in de bijbel gevonden. De katholieke kerk kent daarom zeven sacramenten, de protestantse kerken maar twee.

DOEN PROTESTANTEN OOK HUN PLECHTIGE COMMUNIE?

Nee en ja.

Er is geen ritueel rond het 12de levensjaar. Wel krijgen de meeste protestantse kinderen dan hun eigen bijbel en gaan ze dan van de kinderkerk of zondagschool over naar de 'catechese' om verder geloofsonderricht te krijgen.

Vanaf hun 17de, 18de jaar, kunnen jongeren en ouderen zelf aangeven dat ze volwaardig lid willen worden van de kerk, dwz stemgerechtigd lid. Daarvoor moet men 'belijdenis van hun geloof' afleggen. De belijdenis catechese wordt in afspraak met de predikant georganiseerd. Maar niemand is na deze catechese verplicht de stap tot lidmaatschap te zetten.

WAAROM HEBBEN JULLIE GEEN CRUCIFIXEN?

In de eerste plaats omdat de Protestanten tegen het afbeelden van 'God' en 'Jezus' zijn. Maar ook omdat vroeger aan de crucifix ook magische kracht werd toegeschreven en het als een uitgesproken rooms-katholiek symbool werd ervaren. In plaats daarvan kozen zij voor een eenvoudig (leeg) kruis. Sommigen zien daarin ook een correctie op de eeuwenlange fixatie van de kerk op de gekruisigde, lijdende Christus. Immers het Paasfeest suggereert toch dat het 'kruis leeg' is en dat Christus lééft, energie geeft.

HEBBEN DE PROTESTANTEN DEZELFDE BIJBEL ALS DE ROOMS-KATHOLIEKEN?

Ja (en neen.)

Ja, want alle bijbelboeken die de protestanten in hun bijbel hebben staan (66 stuks), staan ook in de bijbel die de rooms-katholieke kerk gebruikt. Beiden noemen ze het de canonieke boeken. Als de teksten in het Nederlands niet letterlijk overeenkomen, dan is het omdat de protestanten en de katholieken verschillende vertalingen gebruiken.

Neen, want naast die 66 boeken die ze gemeenschappelijk hebben, zijn er in de rooms-katholieke bijbels bij het Oude Testament nog eens 8 extra boeken opgenomen : de deuterocanonieke boeken (deutero = tweederangs). De protestanten kennen die boeken ook wel, maar vinden die niet van hetzelfde niveau als de echte bijbelboeken. Zij laten die dus meestal weg in hun bijbeluitgaven. Dit verschil is echter van weinig betekenis.

WAAROM BIDDEN PROTESTANTEN NIET TOT MARIA?

Omdat Maria 'God' niet is en de bijbelse boodschap zeer nadrukkelijk stelt dat enkel God aanbeden mag worden. Deze afwijzing van de aanbidding van Maria betekent echter niet dat wij Maria niet hoogachten. Dat doen de meeste protestanten zeker.

WAT ZIJN DE REGELS VAN GOED EN KWAAD IN HET PROTESTANTISME ?

De vraag is heel makkelijk en heel moeilijk te beantwoorden.

Heel makkelijk, want de protestantse kerk baseert zich ook voor de vragen van goed en kwaad op de bijbel. De 10 geboden zijn heel duidelijk: Geen andere goden, niet altijd en alleen maar werken, je ouders respecteren, niet doodslaan, niet echtbreken, niet stelen etc..

In het Nieuwe Testament lezen we de samenvatting van alle geboden: God liefhebben en je naaste liefhebben als jezelf... Dat is dus duidelijk, maar ook heel moeilijk.

Want elke gelovige moet dan zelf beslissen wat dat dan precies en concreet in dit of dat geval betekent. Daarvoor moet je dus met elkaar gaan praten, goed nadenken, je verstand gebruiken en altijd maar weer jezelf afvragen: als ik nu dit doe, of dat ...wordt de liefde tot God daarmee gediend? wordt mijn naaste daar beter van?